

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/L. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Narodno edinstvo in naš stanovski program.

»Medju svima članovima našega naroda možemo naći dva nacionalna uvjerenja. Jedno se iziže narodnim jedinstvom, a drugo plemenskom podijeljenošću. Jedni su uvjereni, da su Srbi, Hrvati i Slovenci jedan narod, drugi drže, da su to tri naroda.

Sva Udruženja, koja u nas javno rade, osnivaju svoja nastojanja ili na jednoj ili na drugoj osnovici.

Sad je pitanje, da li on time unosi politiku u učiteljske redove i stalešku organizaciju?

U normalnim prilikama nikako. No u našim prilikama, gdje nije riješeno nacionalno pitanje i gdje se ono poradi toga smatra i eminentnim političkim pitanjem, potreban je u tome oprez, jedna rezerva, koja će sačuvati staleške organizacije od unošenja političkih stranačkih momenata. Tu treba dobro razlikovati, koliko je to staleško i prosvjeto pitanje, a koliko čisto političko, stranačko.

Josip Skavič, poverjenik UJU. — Zastreb v »Narodni Prosveti«, št. 39. od 27. V. 1926.

Med nas so v zadnjem času vrgli kost o narodnem in državnem edinstvu, ki jo naj glodamo. Ta kost je slovenska specialiteta in je, žal, začela že segati v naše vitalne interese. In zaradi tega ni umestno, da gremo mimo nje, ker ne spada v tesni okvir našega stanovskega edinstva, ampak je potrebno, da smo si na jasnem.

Duhovni proletarijat našega naroda se deli v tem vprašanju v dve skupini. Cilj, ki ga zasledujeta, pa je isti. Obema skupinama leži na srcu skrb za bodočnost našega naroda, naše države in našega jugoslovanstva. In trdim že tu, da ga ni Slovenca, ki bi zasledoval s tem kake prekucuske senzacije, ni ga, ki bi se mu moglo očitati protidržavnih tendenc. Najbolj krivična je domneva, da je državotvornost privilegij skupine z »napredno« miselnostjo, kakor ni bila v predvojnih in vojnih časih okrasek ljudi »nazadnjaških« skupin. Umetna delitev Slovencev v državotvorne in protidržavne je rodila že dovolj zla. Od l. 1919. je že marsikatera skupina in stranka prišla v bližino državne krmila ter dokumentirala svojo državotvornost. Po tej konstataciji bi bilo logično, da bi morali Slovenci ostati v očeh Srbov to, kar so bili takoj po osvoboditvi: osvobodjen del Jugoslovana, ki se zaveda svojega osvobodjenja. A ne! Danes nas pretežni del Srbov smatra za malkontente, ki ne znajo ceniti svobode. Kje tiči vzrok, ni težko iz-

slediti. Nobenemu ni usmerjala taktike blaginja Slovencev, ampak moč in korist stranke, ki je zahtevala, da svoje ljudi nadcenjuje, ostale pa črni.

Na zunaj je razlika imenovanih dveh skupin le nebištevna: izgleda, kot da se delimo Slovenci v dva dela, ki sta si le v tem različna, da smatra en del Jugoslovane za en narod, drugi pa za tri. Če bi šlo le za tako ločitev prepričan, bi bilo škoda izgubljati besed zaradi njih. Ali stvar je globlja!

Skupina ljudi, ki je za en narod, je izgubila vero v našo, slovensko, življenjsko moč in zahteva vsled tega, da se Slovenci asimiliramo delu sodržavljancev, ki so kvantitativno močnejši in ki imajo v svetovni zgodovini svoje častno mesto in v inozemstvu ugled. »Eno samo drevo z močnim deblom ter daleč vidno krono, ne pa troje različnih, še tako zdravih.«

Ta skupina smatra vsakega za izdajico, kdor ne čuti v sebi sile, da to skupno stvar žrtvovati svoj jezik, svojo kulturo in duševnost. Gre torej tej skupini za oficijelno in resnično asimilacijo našega jezika, kulture in duševnosti s srbsko.

Smer druge skupine je smeri prve diametralno nasprotna. Njen kredo je: »Naš narod je pokazal v dobi zadnjih stoletij toliko odporne sile in moči, da si je v tej dobi ustvaril svojo lastno, čen veliko, pa častno zgodovino! V kulturnem oziru stoji v ospredju, ker si je znal prisvojiti kulturne dobrine velikih narodov. Kdor nas hoče siloma asimilirati s Srbi, ki po tem niti ne hrepene, kaže robstvo svoje duše in je izdajica svojega naroda. Svetopolkove tri palice bodo združene isto opravile kot ena sama močnejša.«

To bi bila, po mojem, načelna razlika obeh skupin. V taktiki pa sta obe megleni. Prva izdaja svoja načela le med vrsticami, kakor da ji vest ne dopušča odkritosti, druga premalo odločno povdarja svoje, kot bi se bala očitka nepatriotizma.

Pred obema skupinama stoji pa tretji faktor: ustava, ki govori o narodnem edinstvu in državi S. H. S. Smatra torej Srbe, Hrvate in Slovence za ujedinjene, enakopravne državljane; ne zahteva nikakih samomorilnih žrtv, ampak postavlja le bazo, ob kateri naj se srečajo vse plasti našega naroda.

slabunjavu decu, a onda i za druge članove. U nekoliko mesta se uspelo, kao što će se videti iz prikaza rada po oblastima.

Gl. Odbor Podmlatka, s pozivom na član 27 Poslovnika Podmlatka C. K. predložio je Gl. Odboru Društva da se inspektor za srednju nastavu, predsednik Obl. Odbora Podmlatka u Sarajevu, g. Stevan Žakula, odlikuje ordenom Crvenoga Krsta, da se upraviteljica II. Grad. Škole u Mariboru i članica Mesnog Odbora Podmlatka, g-da Antonija Štupca, odlikuje srebrnom medaljom Crvenoga Krsta, a pohvalno priznanje da se izrazi g-di Slavici Gebhardt, učiteljici iz Dobrovcu iz Lipika.

Po želji i predlogu Gl. Odbora Liga Društava C. K. iz Pariza pozvala je g-dicu Katarinu Jovičić, prof. III. Žen. Gimnazije u Beogradu i Dr. Pavla Mitrovića, prof. iz Sarajeva u Pariz da bi se upoznali sa radom Podmlatka u drugim državama i da bi koristeći se tim iskustvom u svojim školama i u nastavničkim društvima i krugovima, odnosno gde god se ukaže prilika, radili na širenju Podmlatka.

Gl. Odbor Podmlatka, prilikom međunarodnog Kongresa Srednjoškolskih Profesora u avgustu 1925. g. u Beogradu, priredio je izložbu ručnih radova Podmlatka iz cele države. Ručni radovi su od škola zatraženi i posle izložbe vraćeni. Na samom Kongresu prikazala je rad Podmlatka u svetu delegat Lige D. C. K.

Kakšno je stališče, ki ga moramo zavzeti mi, učitelji, v tem boju dveh struj? Kot učitelji naroda ne moremo stati v tej borbi ob strani in je treba, da se odločimo! Ne da bi hotel vsiljevati svojega mnenja, se mi zdi potrebno opozoriti na dejstvo, da je edini uspeh »jugoslovenske« skupine ta, da je odbila od sebe največje naše može in jih približala izključno »slovenski« tezi, četudi se drugače ne strinjajo s programom in svetovnim naziranjem stranke, ki se oficijelno danes edina ponaša s programom druge skupine. To da misliti! In je naša državljanska dolžnost, da uveljavljamo vsak v svoji stranki to, kar smatramo za pravo. A uveljavljati se ne smemo z borbenim načinom ljudi, ki hočejo, da jih posnemamo! Nikoli se ne smemo ponižati za opravljanje policijske službe proti ljudem, ki niso našega mišljenja. Strankarska strast nas ne sme nikoli tako daleč zapeljati, da bi n. pr. pljuvali na ljudi, ki so nam jezik ustvarili in nam takorekoč inicirali nacionalizem. Kdor blati Prešerna v svoji slepi strasti, ni vreden, da ga slovenska zemlja nosi.

Kako bodi pa naše stališče kot organizirani člani UJU?

Predpogoj zdravega naroda in zdrave države so predvsem ujedinjeni temeljni stanovi države. Tem iščimo skupne platforme; bazo dela za povzdigo šolstva, prosvete in učiteljstva. To je v organizaciji naša naloga in ničesar drugega!

Ne naše in nobene druge organizacije drž. uradništva naloga ni, da bi opravljala policijsko službo proti lastnim stanovskim tovarišem. Nobeni organizaciji državnega uradništva ni treba podčrtavati v stanovskih programih zaved, ki so predvidene z ustavo. Uradniške organizacije, ki se v svojih načelnih in oficijelnih programih izrekajo proti določbam ustave, smatramo za nemogoče.

Dolžnost države je, da odstrani iz državne službe vsakogar, ki mu dokaže, da ne izvršuje svoje službene dolžnosti v zmislu prisege, saj ji člen 4., toč. 5. činovniškega zakona jasno ukazuje, da ne sme biti državni uslužbenec oni, kdor javno izraža načela zoper obstoječe državne oblike ali načelo protipravne izpremembe državnega reda.

Iz tega sledi, da ne more biti učiteljstva, ki bi bilo proti narodnemu edinstvu in ne moremo pripoznati, da bi obstojalo protidržavno učiteljstvo. Še manj moremo dopustiti, da bi ponižali in postavili svojo organizacijo in sebe v policijsko službo države ter bimi ho-

teli izvajati te njene naloge in dolžnosti in bi s posebnim povdarkom narodnega edinstva v svojem stanovskem programu hoteli vzbujati sum, da so vsi oni, ki niso še v naši organizaciji, proti narodnemu edinstvu, in bi jih s tem hoteli žigosati za protidržavne.

Več pozitivnega za narodno in državno edinstvo dela oni, ki hoče združiti ves naš stan za skupno stanovsko in strokovno delo v okrepitev in blagor naroda in države, kakor pa oni, ki hoče imeti narodno in državno edinstvo v našem stanovskem programu samo zategadelj, da bi preprečil pristop enemu delu našega stanu v našo stanovsko organizacijo in bi ga na podlagi tega lahko še nadalje proglašal za protidržavnega.

Narodno edinstvo se je pričelo izrabljati kot bojno geslo političkih strank in se hoče na podlagi pripadnosti eni ali drugi stranki brez pozitivnih službenih dokazov signirati en del uradništva kot protidržaven in uporablja zoper ta del uradništva določila zakona.

Pri vsakem koraku zadenemo ob posledice centralizma. Gorje mu, ki se glasno spodtakne! Proglašen je za protidržavnega kot federalist in autonomist.

To je zlo, ki ga moramo pobijati, ne pa podpirati. Kdor točno vrši svoje dolžnosti, kdor gleda, da se točno izvršuje zakon, stoji na najpozitivnejši in najrealnejši podlagi državotvornosti.

Dvigniti stroko in stan, to bo državo najbolj utrdilo in edinstvo stanu bo utrdilo državno edinstvo, da bo učiteljski stan stebel države. Najlepše pozitivno delo za narodno edinstvo pokažemo, ako združimo prav vse učitelje v državi pod svoje okrilje in odstranimo vse zapreke, da se to narodno edinstvo izvede v našem stanu na temelju stanovskega edinstva v povzdigo naše stroke, kar bo utrdilo državno edinstvo in nas približalo cilju kulturnega in duhovnega edinstva, ki sta predpogoj enotnejši državno-nacionalni individualnosti.

Iznesel sem te misli, da izzovejo stvarno debato, ki nam je nujno potrebna.

Josip Ribičič.

LISTEK.

Delovanje Podmlatka Rdečega Križa v naši državi.

(Dalje.)

U prošloj godini Gl. Odbor Podmlatka C. K. u sporazumu sa Ligoj protiv Tuberkuloze za vreme od 28.—31. maja poveo je u celoj državi borbu protiv tuberkuloze. Na dane 29. i 30. maja držana su predavanja po svima školama, a Podmladak C. K. u raznim mestima, priredivao je izlete, čišćenje školskih zgrada, čišćenje okolice i drugo što se moglo učiniti za suzbijanje te zaraze. Za taj cilj izdala je Liga protiv Tuberkuloze ugledno predavanje, koje smo razaslali svima školama zajedno sa letacima i plakatima. Prodavane su i značke Lige protiv Tuberkuloze da bi se tim novcem pristupilo osnivanju društava za suzbijanje tuberkuloze u svim oblastima.

Podmladak C. K. pomagao je u celoj državi izvođenju Dana Društva za Čuvanje Nar. Zdravlja 24. maja po želji Gl. Odbora toga društva.

Gl. Odbor Podmlatka uzeo je preko oblasnih odbora i preko svoga Glasnika inicijativu da se osnivaju ferijalne kolonije u našoj državi i to u prvom redu za

iz Pariza Mis Džordž, a o našem Podmlatku, naročito o međuškolskoj prepisci, govorila je predsednica Podmlatka g-da L. Petković. Posle tih predavanja primljena je rezolucija, kojom se preporučuje P. C. K. kao organizacija, koja u skladu sa modernim principima pedagogije, širi higijenska znanja, moral, i potiče na vršenje građanskih dužnosti. U toj se rezoluciji pozivaju školske vlasti i nastavnici da pomažu organizaciju Podmlatka.

Gl. Odbor Podmlatka C. K. preporučivao je, naročito ove godine, dopisivanje i izmenjivanje poklona sa članovima u našoj državi i sa mladima u inostranstvu. Škole u našoj državi dopisivale su se u velikom broju neposredno, a korespondencija sa inostranstvom vodila se preko Gl. Odbora. Naša deca primila su albume, pisma i poklone, od kojih ima i ručnih radova iz Američkih Sjedinjenih Država, Belgije, Čehoslovačke, Engleske, a slala su svoja pisma, dopisne karte, albume i poklone ručnih radova u Sjedinjene Države Američke, Čehoslovačku, Englesku, Švajcarsku, Francusku, Australiju, Čile i Japan.

Američki Podmladak C. K. poslao je za Božić prošle godine 8.000 paketića božićnih poklona u 5 sanduka da se podeli deci našega Podmlatka. Pokloni su podeljeni prema broju organizovanih članova koncem šk. godine 1923—24 Oblastima i to ovako:

Gl. Odboru Podmlatka C. K. za Beogradsku Oblast	8 sanduka
Obl. Odb. P. C. K. Ljubljana	5 «
« « « Zagreb	5 «
« « « Split	3 «
« « « Dubrovnik	1 «
« « « Novi Sad	5 «
« « « Sarajevo	8 «
« « « Mostar	2 «
« « « Skoplje	6 «
« « « Bitolj	5 «
« « « Kragujevac	2 «
« « « Niš	2 «
« « « Maribor	2 «

Cetinje je dobilo neposredno iz Nju-Jorka 4 sanduka.

Naša deca zahvaljivala su se svojim drugovima u Americi pismima, a neke su škole slale i manje poklone svojih ručnih radova (35 poštanskih paketa).

U Beogradu je Gl. Odbor kao i ranije, i ove godine organizovao praktične kurseve za negovanje bolesnika u dva najstarija razreda Žen. Učiteljske Škole u Beogradu.

U prošloj šk. godini organizovani su novi Obl. Odbori u Cetinju, Mostaru, Osijeku i Valjevu, tako da je cela država sada podeljena na 16 oblasti Podmlatka C. K. Organizovano je bilo 1072 mesta sa 1335 škola, 5530 odeljenja i 142.999 članova Podmlatka C. K. i to:

(Dalje prih.)

Proti zlorabi in napačnemu tolmačenju čl. 71. uradniškega zakona.

Že pri osnutku uradniškega zakona, pri razpravah v zakonodajnem odboru in v skupščini sami so povdarjali nešteti govorniki možnost zlorabe čl. 71. uradniškega zakona.

Zakonodajalec je imel pravico vstaviti omenjeni člen v uradniški zakon, saj država ne more vezati rok v slučaju nujne službene potrebe. Nismo pa mogli misliti da bodo s tem členom tako kruto teple državne uradnike baš politične stranke neliube, četudi v vsakem oziru korektno državne nameščence.

Kakor vselej tako je moral tudi tukaj občutiti učitelj najprej in najhujše moč partije po členu 71. Na podlagi omenjenega člena predstavljajo razni režimi učitelstvo in jim ni mar posledic ne škode ki jo trpe posamezniki, družine, stan in šola.

UČITELJSKA STALNOST.

Odstavek 6. člena 71. jasno govori, da odredbe o premeščanju ne veljajo za uslužbenca, ki im je s specialnimi zakoni zajamčena nepremestnost.

Učitelstvo ima zajamčeno stalnost po dosedanjih zakonih. Vendar kdo se ozira na to! Partijska potreba in zahteva je močnejša od zakona, je neizogibna službena potreba.

Od vseh premeštitev, in teh ni bilo malo v širni naši državi posebno še pri nas v Sloveniji bi lahko prešli na prstih ene roke, ki so bile resnično utemeljene in novsem v skladu s čl. 71.

KDAJ NASTANE PRI UČITELJSTVU NEIZOGIBNA SLUŽBENA POTREBA?

Predvsem moramo ugotoviti dvoje. Učitelstvo ki si je pridobilo po triletnem službovanju stalnost v službi in potem razpisa tudi stalnost na službenem mestu, sploh ne more biti premeščeno po čl. 71 brez predhodne disciplinarne preiskave in obsodbe. Vsako premeščanje stalnih učnih oseb s stalnim učnim mestom je po čl. 71. protizakonito.

Tega se zavedajo tudi odgovorni činitelji sicer ne bi popravljali, kakor sami izjavljajo protizakonitosti, nastale po zlorabi omenjenega člena.

Stalne učitelje brez stalnega službenega mesta je možno prestaviti po čl. 71., a le na izpraznjenih mestih in to po neizogibni službeni potrebi.

KDAJ NASTANE PRI ŠOLI NEIZOGIBNA SLUŽBENA POTREBA?

Slučajev ni prav veliko. Ogledimo si nekatere slučaje:

Službeno mesto je bilo razpisano enkrat, morda dvakrat brez uspeha. Šola mora dobiti učno osebo. V tem slučaju nastane neizogibna službena potreba, oblast ima pravico poslužiti se čl. 71. in popolniti prazno mesto.

Ako po dohodu učne osebe ni mogoče takoj popolniti praznega mesta z razpisom, se mora poslužiti oblast omenjenega člena, da se vrši na šoli nemoteno pouk.

NADOMEŠČANJE OBOLELIH UČITELJEV.

Isto velja za nadomeščanje obolelih ali po dovoljenem dopustu odsotnih učnih oseb.

Albin Čebular:

Šolske razstave.

(Bela Krajina.)

(Dalje.)

Prvotno je bilo namišljeno, da bi priredila črnomaljska sreska šolska razstava samo rokotvorna dela, no pa so se pridružili nehoti tudi risarski izdelki ter jo tako izpopolnili. Ta razstava bi imela res le zgolj lokalni pomen, da se jo ne bi udeležilo vse učitelstvo sreza črnomaljskega, kar se je tudi zgodilo, ker je bila prirejena o priliki uradne učiteljske skupščine, katera se je vršila istodobno v Črnomlju.

Rokotvorna dela so bila najrazličnejša, kar bomo itak še omenili pri nadaljnjem poteku med izdelki posameznih šol.

Ker je bila prirejena taka razstava letos šele prvič, bi omenili nekaj malenkosti v nje izpopolnitev, oziroma zastopnejšo ureditev:

1. Dokler bo zastopana sreska šolska razstava, nam je v potrjenje krepak napredek belokranjskega šolstva, ker taka razstava je mozaik pestrega življenja, katero se zrcali vedno bolj.

2. Zastopana pa naj bo vsaka šola z gotovim številom izdelkov in sicer z odbranili.

Pri takih nameščenjih pa je paziti predvsem na one učne osebe ki so razpoložljive ali kojih premeštitev je iz katerega kraja po predhodni disciplinarni preiskavi neobhodno potrebna in nuja. Nikdar pa se ne sme izvršiti iz partijskih ali osebnih razlogov. Člen 71. ni in ne sme biti vrzel skozi katero naj vhaia ne-bogljena čreda skrivaj na boljšo pašo.

DVE LETI MORA BITI VSAKDO NA SVOJEM MESTU.

Uslužbenec pa se tudi ne sme premeštiti iz kraja v kraj predno ne mineta dve leti službe v kraju iz katerega se premešča. Tako govori zakon v 4. odstavku čl. 71. Kako pa je v praksi? Koliko učnih oseb ima danes že več službenih mest kakor službenih let. Če je tako postopanje v korist šole in napredka naroda, ne oziraje se na učne osebe naj presojajo tisti, ki so ustvarili te nezdrave razmere.

S PREMEŠČANJI SE NE ŠTEDE!

Pa še nečesa ne smemo tu pozabiti. Na vseh koncih in krajih klic po štedenju. Je prav tudi mi smo za štedenje, to je lepa čednost za posameznika, kakor za državo. Ni pa to štedenje, če po ne-potrebnem prestavljanju učitelstvo s kraja v kraj, da so že v prvih mesecih izčrpane vse zadevne ne baš majhne postavke iz državnega proračuna. Ne samo to. Država dolguje po vrhu vsega lepe vsote na selitvenih stroških, ki so nastali po zloupotrebi čl. 71.

Koliko dobrega bi bilo možno ustvariti s tem denariem, koliko revnim občanom bi lahko vsako leto sezidali nova šolska poslopja če bi uporabljali čl. 71. uradniškega zakona tako, kakor govori sam.

Pri tem pa bi zavladalo med učitelstvom ono pomirjenje ki je potrebno za uspešno delo v šoli in med narodom. Kolikim učiteljskim družinam bi bila prihranjena žalost in beda.

KJE IMA UČITELI SVOJO STALNOST.

Stalno službeno mesto si more pridobiti učitelj le potom razpisa. Po členu 71. je bilo tekom časa premeščenih tudi več učiteljev, ki so bili stalni na službenem mestu. Nastane vprašanje, kje imajo ti učitelji sedaj svoje stalno službeno mesto, ali so ga sploh izgubili. Nekateri tolmačijo zadevo tako, da so prenesli po čl. 71. imenovani svojo stalnost na novo službeno mesto.

Ako to temu tako potem je s takim naziranjem in postopanjem uničena stalnost na mestu in je vsako konkurenčno razpisavanje služb nepotrebno.

Odločno moramo stati na stališču stalnosti potom razpisa. Kdor je imel stalno mesto po razpisu, pa je bil prestavljen po čl. 71., obdrži svojo stalnost na prvotnem mestu do tedaj dokler ne dobi z razpisom novega službenega mesta.

O vsem vprašanju ni pri nas nikake jasnosti. Vsak si tolmači po svoje ali pa si sploh nič ne tolmači in dela po svoje.

3. Sreski upravi naj bi se javilo tako nekako koncem maja število del, njih kakovost ter eventuelne predloge v izpopolnitev.

4. Šole naj bi, vsaj manjše predmete iz rokotvornega pouka in risarske izdelke poslane uradno-poštne prosto kot učila na šolsko upravo, kar bi pomagalo do prirastka vseh šol, kateri se ne bi izvršil v obratnem slučaju v taki polnosti, ker povzroča razne neprilike, tudi vremenske, dolgo pot itd.

5. V Črnomlju obstoja »Podmladek Rdečega križa«, kateri naj bi vzel razvrstitev del ter tudi preskrbel vrnitev.

Učitelstvo ob taki razstavi več pridobi, kakor če bi prečitale tri vrhane kipe referatov! kateri pa seveda niso iz vzeti.

Črnomelj.

Velik napis pred vhodom šole je naznanil razstavo šolskih del, katera so bila razstavljena v šoli. Goste stopnice so nas popeljale v drugo nadstropje, kjer smo vstopili v sobo — kar mrgolelo je izdelkov: na desni so bila dela iz rokotvornega pouka, na levi pa ženska ročna dela. Na stenah so pa še dobili svoje mesto okusno izdelani ovitki za risbe in risarska dela obrtne šole.

Rokotvorni pouk. Rokotvorni pouk se goji z vso vnemo, kakor na malokateri

Nuino je tedaj potrebno, da izda komisija za tolmačenje zakonov točno odločbo glede stalnosti onih učiteljev ki so bili nameščeni potom razpisa a pozneje prestavljeni prostovoljno ali neprostovoljno po členu 71. na drugo službeno mesto.

Splošne vesti.

BREZ ZAMERE!

Pod zgorajšnjim naslovom sem bil lansko leto napisal članek ki ni prišel v list. Ko sem pa danes slučajno dobil porumenele liste v roko, sem jih prebral in opazil, da je njihova vsebina prav tako važna, kakor je bila pred dobrim letom.

Zato sem se spravil nad ogrodje in ga novo oblekel da končno zagleda beli dan in vzdigne prah katerega se moramo preie ali sleje znebiti. Marsikdo mi bo morda tudi malo zameril, toda ne plaši me prav nič, za vsak odgovor, za vsako utemeljitev bom nasprotno hvaležen, vsaj malo poboljšanja pa tudi prav gotovo ne izostane.

Spominjam se davnih dni. Priromal sem dol na Dolenisko nekam da učim »i«, »n«, »u«. Starejši tovariš me je takoj prvi dan prijel pod roko in šla sva po celi okolici od šole do šole, da smo bili z vsemi tovariši v hipu ne samo dobri znanci, temveč iskreni prijatelji. Za to sem mu še danes hvaležen. Te prelepe navade se držim. Za prvo dolžnost v novem službenem kraju smatram, da se učitelji ali učiteljica seznani z vsemi tovariši v okolici. Tega nazora ni današnji učiteljski naraščai. Mladi učitelji in učiteljice smatrajo take in enake stvari za nepotrebne in jih ne vrše. Pa nanese slučaj, da česa potrebujejo in potem je situacija naravnost fatalna. Zgodilo se je. Nekdo potrka na vrata. Vstopi. Želite? Odgovor: »Oprostite, jaz sem ta in ta pa prav lepo prosim če ste tako dobri in mi daste to in to tiskovino ki jo nuino potrebujem.« Seveda sem tako dober in dam. Mislim si pa, zraven svoje. Pol leta in že več službuje v kraju na ii ni nihče pokazal pot, da bi se spoznali. Potreba pa ne pozna šale in io napoti k dolžnosti ki io je iz kateregakoli vzroka opustila. Čut tovariške vzajemnosti je skoro nerazvit in brez nege.

Druge zadeva ni prav nič manjše važnosti. Mislim namreč na romanje mladih tovarišev in tovarišic ob vsaki najmanjši priliki v Ljubljano in zopet v Ljubljano. Resnična potreba gotovo ne znaša 20% tega, kar se danes godi. Ob nedeljah in sobotah bi morala železniška uprava takorekosti poiačati garniture, da bi mogla zadostiti zahtevi udobnega potovanja občinstva katerega velik, prevelik del je sestavljen iz našega stanu. In posledice? Sobota je za pouk z mislimi na Ljubljano jednaka skoro ničli, pone-deljek ni boljši. Otroci in starši to prav dobro opazujejo in potem imate priliko slišati v vlaku ali kje drugje različne pogovore, ki niso nam niti malo v čast. Dva gospoda porotnika sta se zadnjič nasproti meni pogovarjala tako lepo o tem predmetu, da sem sramu zardeval za grehe drugih ki tega ne poimuejo. »Ko sem jaz hodil v šolo smo imeli enega učitelja, na smo znali več kakor pa zna danes moj poglavec, ki hodi v šolo.

šoli. V šoli je delavnica t. j. posebna soba, katera je opremljena s strugalno mizo, strojem za struženje, potrebnim orodjem, tako da je mogoče pri delu res nekaj prijeti v roke.

Mizarstvo. Zastopane so bile same uporabne reči v naravni velikosti. Toporišča, ročice, samokolnice, lestva, zložljivi stolček in stol-naslonjač, kateri zadnji so kaj malo v uporabi, pa popolnoma enostavni, res uvaževanja vredni.

Pletarstvo, skoraj bi rekli, da prevladuje. Tako je vse natančno izvršeno, kakor da bi ravnokar prinesli iz prodajalnice, da, skoraj ne bi verjeli, da so izgotovili učenci. Tu vidiš sloko stojalo za vlaganje cvetic, tam zopet podolgovato za prtiliče, med njimi razne košarice za na trg in za papir ter škatle, pletene z rafijo.

Kartonaža pa zavzema dela — vezavo knjiž izdelavo raznih geometrijskih teles — posebno nazorno je izvršen »Pytagorov izrek«, pa tudi lepljenje ni izostalo.

Po razstavi so bila dela razprodana v obliki srečolova, kateri je prinesel precej velik kupček, tako, da je osiguran material za prihodnje leto, če ne povsem, pa vsaj delno, tako, da bo ena skrb manj.

Ženska ročna dela so bila razložena po mizah ter so zavzemala drugo polovico sobe. Omenili bi:

kier je 8 učiteljev in učiteljic,« tako io je mož rezal in bril norce iz nedeljskih romarjev, da se mu je vse v vozu smelalo. In ta Ljubljana je dalje kriva da vse kulturno delo med prostim narodom počiva da mladi učitelji z malimi izjemami ne uživajo tistega spoštovanja, ki bi ga morali imeti.

Njihovi pogledi so bili obrnjeni na drugo plat življenja kakor pa na poklic, ki ga ne vrše radi njege samega, temveč ga smatrajo za nekaj predhodnega. Toda napačno je tako gledanje in čas je že da sami to uvidimo in popravimo čimpreje. Vse prilike so take da moramo narod vzgajati za največje varčevanje varčuje na gotovo ne tisti, ki teka prav ob vsaki priliki in brez resnične potrebe v Ljubljano, samo zato da morda sedi v Zvezdi in gleda promenado.

Veliko bo razburjenje, pa ne brigam se povedal bom še eno. Poštenie zahteva tudi v malenkostih največjo tankovestnost. Dnevi zborovanja so pouka prosti za tiste ki se zborovanja udeleže. Neka šola je naznanila da se vse učitelstvo udeleži zborovanja. Šolo so zaprli, na zbor na ni bilo vseh. Posledica je bila da smo dobili poostren odlok prosvetnega oddelka, da se morajo 8 dni prej imenoma naznaniti vsi udeleženci. Kaj je zopet to? Za grehe drugih trpe zopet nedolžni. Ali si moremo misliti, da so taki ljudje med nami? So toda biti ne smejo. Če hočemo svoj ugled ki je pri ljudstvu silno padel dvigniti, moramo te grehe nuino popraviti. Kako? Vse ki tako poimuejo nalogo učitelja in vzgojitelja, moramo s podukom, zlepa ali zgrda pripraviti da tega da bodo bili vzvišeno poimovali svojo službo, ali pa nai io prepuste družim.

V Trzinu, 23. septembra 1926.

Albin Lačovic.

— **Načrt šolskega zakona za osnovne šole.** Poverništvo je prejelo iz Beograda od UJU projekt novega šolskega zakona, ki ga namerava Izvršni odbor UJU predložiti ministru prosvete g. M. Trifunoviću. Načrt je isti kakor je bil priobčen v »Učit. Tov.« šte. 22 od 4. junija 1925, samo da so vane vnešene izpremembe ki jih je sprejela skupščina UJU v Subotici. Izpremenjena so tudi nekatera druga mesta. Izvršni odbor UJU je razposlal načrt vsem poverjenštvom, da ga prouče in staviijo nani svoje pripombe. Pov. UJU Ljubljana bo stavilo svoje pripombe v zmišlu zahtev ki so jih izrazila lansko leto okrajna učiteljska društva in v to sklicana anketa. Delo namerava izvršiti poverništvo v 5 do 8 dneh. Minister prosvete namerava predložiti načrt skupščini na iesenskem zasedanju.

— **Zopetni poizkus znižanja draginskih doklad in zvišanja službene dobe.** Listi poročajo sledeče: Glasom osnutka novega finančnega zakona nai bi se draginske doklade ponovno znižale povprečno za 25 do 30% tako da bi doseglo skupno znižanje 50 do 60%. Vzporredno s tem nai bi se zvišala službena doba za učitelje in profesorje na 35, za ostalo uradništvo pa na 40 let — V koliko odgovarja ta vest istini, nimamo avtentičnih podatkov.

— **Nuini ukrepi proti krivicam, ki se gode učiteljem-vojakom.** Opozariamo na članek in tozadevne predloge, ki jih

Kvačkane: različni vzorci, čipke, vstavki, torbice, volnene garniture, obstoječe iz čepic, jopic, šalov.

Pletenje je obsegalo vse vrste nogavic, rokavice za umivanje in brisače.

Pisano vezenje: križni ubod, stebličasti ubod tkaničenje in ploščato vezenje. Dalje so bili razstavljeni stenski prtiči za kuhinjo, manjši prtiči, namizni prti, brisače, predpasniki, blazine različnih vzorcev in zavese.

Šivanje posteljnega perila, kombineže, žepni robci, prevleke za blazino ter posteljna pregrinjala.

Dela so bila opremljena z narodnimi ornamentami, prav dobro tehnično izdelana po najnovejših vzorcih iz »Ženskega sveta«.

Vse preveva natančnost in snaga; dasi je bilo razstavljeno mnogotero, vendar ni bilo opaziti nikake povernosti, kar je pač pri nekaterih učenkah v navadi. Ko bo zapustila učenka šolo, bo imela res pravi upogled v vse vrste del in se bo znala vedno prav obrniti, saj je predelala vse, kar bo potreba za njo in tudi okras stanovanja; razvija se ji tudi pravi čut do lepote, katera naj jo spremlja skozi življenje.

(Dalje prih.)

prinesemo v prihodnji številki »Učit. Tovarisa«, ker članka danes iz tehniških ozirov nismo mogli uvrstiti.

— **Liubljanska specialiteta.** Po odredbi ministrstva prosvete sme biti zaposleno učiteljstvo v Ljubljani na obrtno nadaljevalnih šolah samo do 8 ur tedensko. Ta odredba velja pa samo za Ljubljano in noben drug kraj v državi. Druga »boniteta« ki so bile v odloku bivše prosvetne uprave je ministrstvo razveljavilo in s tem rešilo ljubljansko učiteljstvo komata ki so mu ga hoteli naprtiti.

— **Doba proračunov:** šolska lekarna 350 Din (plus poština), Kosmos učila za mehaniko 46 RM, elektrotehniko 26 RM, optiko 22 RM, kemijo 46 RM (1 RM. približno 13,50 Din). V podrobnih prodaji je vse približno 25% dražje, zato naročate le potom Učiteljskega konvikta (šol. upravit.) v Cerkliah pri Kranju. (Shranite ker težko odgovoriam na mnogobrojna vprašanja!)

— **Članski izkazi.** Doslej so poslala izpolnjene članske izkaznice sledeča okr. učit. dr.: črnomelisko, kamniško, krško, svetolenarsko in ormoško. Ostala društva posnemaite!

— **Zapuščanje službenega kraja prepovedano!** K dopisu tov. Laiovice pripominjamo, da je izdal prosvetni inspektor g. dr. Lončar odlok prav v tem smislu, ki biča več službenih potrešk med nimi tudi zadevno sledeče: »Nerednost ki se opaža, je ta, da se učne osebe oziroma državni uradniki ne drže vedno točno svojih uradnih ur in se oddaljujejo iz kraja službovanja brez dovolitve pristojnega starešine ali brez nunega utemeljenega razloga, s čimer greše proti čl. 103. urad. zakona. Izvedel sem, da se oddaljujejo celo nekateri starešine za več dni, ne da bi to naznanili prosvetnemu oddelku, ki ne ve kje je dotični uradnik, da bi ga morebiti potreboval sam ali bi ga potrebovale stranke. Posebno se je raznasla ta navada pri ženskem učiteljstvu, da vsak trenutek zapušča svoj službeni kraj. Tudi vled tega je izdal po razpisu predsednika ministrskega sveta veliki župan ljubljanske oblasti pod S. br. 328 z dne 12. avgusta 1926 primerno okrožnico. Zato naročam ravnateljstvu in upraviteljstvu, da opozore sebi podreieno učiteljstvo oziroma uradništvo na čl. 103. urad. zakona in na niem postopajo.«

— **Liubljanska okolica.** Tovarišice in tovariše ki so v tem šolskem letu bili premeščeni v okraj Ljubljana-okolica, prosim, da mi primerno javijo svoj vstop v okrajno učiteljsko društvo radi rednega in točnega poslovanja, kajti neprijavljenih se ne bo smatralo za člane društva. Istotako naprošam tudi one tovariše in tovarišice, ki so bili premeščeni iz našega okraja da mi javijo svoj odhod iz kraja in poravnajo članarino (od 1. januarja do 1. septembra t. l. 120 Din) da ne bo nepotrebnih teriatav. — **Predsednik**

— **Š. Obveznosti iz prejšnjih let.** Radi številnih reklamacij na računovodstvo delegacije ministrstva financ kakor tudi na naše poverništvo sporočamo, da je računovodstvo po nalogu ministrstva zaprosilo na podlagi poslanih priporočil pri ministrstvu za kredit po partiji 55. t. i. za obveznosti iz prejšnjih let. Ko bo ministrstvo dovolilo te kredite, tedaj bo računovodstvo takoj nakazalo vsakemu kar mu pristoi. Do tedaj je pa vsaka reklamacija brez pomena.

— **K vprašanju učiteljev-vojakov.** Ker se je to zlo začelo, upravičeno bičati iz naše oblasti po tov. Vaudi ter se da vsled tega lahko sklepati da zadenejo v zadnji številki omenjeni očitki »Križevca« pota na odsluženju kadrskega roka mariborsko prosvetno upravo, zato podajam resnici na ljubo sledeče pojasnilo, katero sem prejel na merodajnem mestu. Mariborsko prosvetno upravo ne zadene pri zavlačevanju namestitve po doslužbenem kadrskem roku nobena krivda in tudi ne ministrstvo, ker obe oblasti poslujeta pri takih prilikah kolikor je sploh naihitejša poslovanje možno pri današnjem načinu uprave. Radi zavlačitve leži največ krivda pri računovodstvu delegacije ministrstva financ v Ljubljani kjer traja 2—4 tedne, predno se akt vrne. Deloma pa so krivi učitelji-vojaki sami ker ne vložijo prošni takoj ampak čisto šele po več tednih po vrnitvi. Sploh pa bo treba iskati potov in načinov, da se spravi odsluženje vojaške službe v sklad tako, da pri tem ne bo trpela šola. Tako se pogosto kličejo učitelji na orožne vaje med šolskim letom, da si nam laikom čisto ni evidentna neobhodna potreba. Da smo pa učitelji-vojaki imeli že od nekdaj posebne »privilegije« pred tovariši nevo-

iaki in, pred tovarišicami to je pa itak znano. Vseh teh »privilegijev« se menda ne bode možno nikoli znebiti, pač pa vsaj naihitejša omiliti.

— **Šola Sv. Florijana pri Rogatcu** je lahko vzlede višje organiziranosti in v boljših krajevnih razmerah se nahajajočim šolam kako je treba podpirati lastne gospodarske institucije. Naročila je 40 ročnih zemljevidov svoje kulturne skupine in za vse tri razrede državne erbe ter še druge publikacije »Učit. doma«. Ko bi imeli v polovico takih šol in kmalu bi se dvignil »Učit. dom«!

— **Značilna statistika.** »Učit. dom« v Mariboru je razposlal meseca maja vsem šolam izric »Šola v nebesih«, ki stane samo 4,50 Din. Od 824 šol je knjižico vrnilo 61 šol, do danes plačalo 355, knjižice pa ni vrnilo in tudi malenkostnega zneska ne poravnalo še 408 šol. To deistvo ni posebno razveselivo, ker je znesek tako malenkosten da ga zmore vsaka šola, če le upravitelj hoče.

— **Dilaški dom v Beogradu** se zgradi v najkrajšem času, ker posamezne šole prispevajo po 500—1000 Din. za Učiteljski konvikt v Ljubljani, sta pa priredili šolske igre le dve šoli, posamezniki se pa pritožujejo celo nad reklamo za društveno gospodarsko akcijo. In konvikt nai se dvigne!

— **Florijan Rozman.** Ta blaga učiteljska duša se je preselila 21. septembra 1926, na boljši svet, v starosti 75 let. Florijan Rozman je bil rojen v Smedniku pri Kranju. Nižjo gimnazijo je dovršil v imenovanem mestu učiteljskega pa leta 1873 v Ljubljani. Učiteljeval je v Postojni, na Budanjah pri Vipavi v Velki Dolini in nazadnje v Krškem, kjer mu je bil izročen leto za letom III. razred osnovne šole, ki jo je vodil g. Jurij Adlešič. Rozman je učiteljeval 37 let, upokojen je bil 16 let. Kot učitelj se je odlikoval z veliko zvestobo do učiteljskega poklica: učiteljskemu stanu je bil skozi in skozi zvest. Izurien je bil v rokotvornih spretnostih. V tem oziru je mladino rad vezbal. Z mladino je imel vobče veliko potrpljenja. Lahko se reče, da je bil v tej točki premehega značaja. Če je živa mladina razrajalala iei ni to preveč zameril svojih rahlosti je opravičeval s tem, da je mladini potrebna tudi »pljučna telovadba«. Rainki je sodeloval rad pri vseh uradnih in neuradnih učiteljskih skupščinah pa se ni nikjer silil v ospredje. Kot narodnik in molčeč pristaš napredne stranke je sodeloval pri raznih narodnih prireditvah. Ko je svoje dni pešala Čitalnica v Krškem je on pri njej vztrajal, uredil nieno knjižnico in jo na ta in drug način rešil, da ni usahnila. Na enak način je obvaroval Kmetijsko podružnico in jo rešil pogube. Rozman je bil tudi v neki dobi starosta Sokola. Na to odlično mesto je bil tako ponosen da se je dal slikati le nekaj dni pred smrtjo (na meščanskem učitelju Stiplovskeu) v sokolski opremi. Naš dobri Florijan je bil tudi zvest član okrajne posojilnice v Krškem, katero je tudi kot vlagatelj podpiral: bil je tudi dober gospodar. Kupil si je posestva in jih z dobičkom zopet prodal: do smrti si je pa pridržal lično hišico, katero je znal leno negovati. Mučila ga je dolgo let bolna noga. Kakor je bilo celo njegovo življenje mirno, tako blaga je bila tudi njegova smrt. Vsi smo ga ljubili in radi imeli; težko ga bomo pogrešali. Tolaži nas pa misel, da »vidimo se nad zvezdami«. Priporočamo ga vsem tovarišem v blag spomin, ker je bil v resnici nežnega in ponižnega značaja, ker so se na niem izpolnile besede nemškega pesnika: »Willst Du selber kein Ganzes sein, so fűg Dich als dienendes Glied dem Ganzen an.

Ivan Lapaine.

— **»Prosvetni Glasnik«.** Kakor smo poučeni je »Prosvetni Glasnik«, službeno glasilo ministrstva, že izšel, niso ga pa naročili vsi okrali.

— **Poročilo o celibatu učitelje.** Nekateri listi so prinesli vest o zopetni uvedbi prošnje za možitev učitelje z utemeljitvijo, da se učiteljice poroče svojemu stanu neprimerno itd. in specielno, da se to dogaja v Sloveniji. Upravičene so bile ozlovoljene tovarišice nad temi poročili ker ne gre, da bi radi poedinih slučajev trpel neglede vseh učitelje. Tudi se to ni dogajalo samo v Sloveniji. Kakor smo doznali, so dali navedenemu odloku povod več službeni ozir, ki trne pri možitvi učiteljic z neučitelji in uradniki — posebno pa pri namestitvah — kakor pa moralna spodtika s katero je naše dnevno časopisje vrglo še večjo senco na vse učiteljice.

— **Namestitve novincev.** Namestitve novincev se vsako leto zavleče. Vse godrnja! Šolski upravitelji, ker nima-

dovolinega števila učiteljstva na šolah; starši, ker njihovi otroci nima rednega pouka ali pa sploh nič; abiturienti, ker težko čakaio na rezultat če dobe službo; starši abiturientov, ki težko čakaio, da se socialno razbremene. To se ponavlja vsako leto in čas bi bil da se že enkrat naide krivda in vzroki ki zadržujejo ta nameščanja. To so nezdrave razmere, ki jih je treba odpraviti.

— **40-letna službena doba.** Na zadnji seji ožjega sveta je bil nadavljen sklep, da je treba pravočasno stopiti v stik z ostalimi organizacijami državnega uradništva da se energično nastopi proti nameri zvišanja službene dobe od 35 na 40 službenih let. Kakor čuimo se mnogo tovarišev z 32 službenimi leti raj pripravila za pokoj brez 15%, kakor da bi služili 40 let. Mnogo krivde je na onih, ki prei niso hoteli iti niti s 40.

— **Člane Učit. Samopomoči** obveščam, da ste preieli v teh dneh položnice za pet smrtnih slučajev (122. do 126.), in sicer: Ivan Paulšek, Maribor; Erna Lapaine, Novo mesto; Ivan Jezeršek, Kranj; Fran Črnogoi Ljubljana in Florijan Rozman, Krško. Skupni znesek za člana 25,50 Din, za zakonske pare dvojn. o. Zamudnikom so zaostanki prištetji in zaznamovani s svinčnikom. Prosim vse člane, da takoj nakažejo te zneske. Društvena blagajna ima od Vas dobiti nad 60.000 Din. — Učit. Samopomoč ima 1966 članov.

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **i V višjo pedagog. šolo v Beogradu so sprejeti:** Za I. skupino: Jovo Popović v Ormožu. — Za II. skupino: Simon Dobernik iz Slov. Gradca, Marijana Kokali iz Bogojine, Vida Pogajnik iz Komende s. Irena Verce iz Kočevja. — Za IV. skupino: Ljubomir Gorup iz Sv. Lenarta v Slov. gor., s. Donatina Iskra iz Lichtenturna v Ljubljani. — Za V. skupino: Josip Stanzer iz Maribora, Edgard Vončina iz Tržiča in Ladislav Čuk iz Krškega. — Navedeni morajo naikasnje do 14. oktobra t. l. javiti rektoratu višje pedagogške šole v Beogradu, ali nastopijo svoje mesto. V nasprotnem slučaju se bodo smatrali da niso sprejeti.

— **i Po čl. 52. in 71. so nameščeni po lastni prošnji na meščanskih šolah:** V Krškem Jožica Tomšič; Katinka Rihar; v Ljubljani (II. moš.) Marta Čretnik; v Ribnici Ivan Debeljak; na Rakeku Vladimir Rojc; v Brežicah Josip Reichman; v Tržiču Milko Jeglič; Ferdo Vigele, Terezija Klinar; v Trbovljah Adalib. Božič; v Hrastniku Milena Groznik-Karba; na Hrušici Hedvika Stojković; v Cerknici Helena Potočnik; v Ajdovcu Danica Potokar; pri Sv. Petru Anton Lapaine; v Toplicah Miroslava Vogrinc; v Birčnici vasi Amalija Jenko; v Begunjah Bogumila Čerin; na Jesenicah Ana Zavodnik, Vera Premrov; pri Sv. Križu Marija Fister; v Doviem Angela Serainik-Vrhovec; v Bohinjski Srednji vasi Božena Jelenec.

— **i Po čl. 71. na lašno prošnjo so nameščeni:** V Sevnici Hedvika Rak-Povh; v Kapelah Elza Vračko; v Doličah Melita Butara-Schiller; na Brdu Ferdinand Završnik; v Dobropoljah Matilda Maseli; v Loškem Potoku Elza Podboi, Franja Rihar; v Kostanjevici Franja Božič; v Ško-

cianu Ruža Petelin; na Kalu pri Sentianžu Vida Savnik, Nada Fakin-Gruden; v Cerkliah na Krki Marta Steiner; v Telčah Stefaniia Klovár; na Jesenicah Fran Klavara Miroslav Iskra, Štavko Mrovlje, Alojz Rabič.

Iz naše stanovske organizacije.

Vabila:

— **Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj** zboruje v soboto 2. oktobra t. l. v kmetski sobi restavracije Narodnega doma ob 10. uri po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Poročilo del. Petroviča o pokrajinski in poročilo del. Rozbauda o državni skupščini. 3. Novi učni načrti. (Z ozirom na to točko se vabita oba tt. sreska šol. nadzornika, da podata učiteljstvu potrebna pojasnila.) 4. Konstituiranje sreskega pevskega odseka. 5. Predlogi in slučajnosti. — Vsi tovariši(ce), ki še niso člani našega društva, se prisrčno vabijo k pristopu. — **Šifanec, predsednik.**

— **Učiteljsko društvo za srez Konjice** zboruje dne 9. okt. 1926 ob 10. uri v Konjicah s tem-le dnevnim redom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. O novem učnem načrtu. — Poroča tov. nadz. Gselman. 4. Poročilo o pokrajinski skupščini in o kongresu. — Poročajo tov. Kržič, Schel, Berce in tovarišica Wieser. 5. Slučajnosti. Udeležba obvezna, odsotnost opravičite!

— **Učiteljsko društvo za svetolenarski okraj** zboruje v soboto dne 9. oktobra 1926 ob 10. uri na osnovni šoli pri Sv. Trojici v Sl. gor. s sledečim dnevnim redom: 1. Dopisi. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo o pokrajinski skupščini v Celju. 4. Poročilo o kongresu v Beogradu. 5. Razgovor glede novih učnih načrtov. 6. Predlogi in slučajnosti. Udeležba dolžnost! Vabljeni so vsi tovariši(ce), kateri so na novo došli in tudi oni, ki še niso člani društva. — **Odbor.**

— **Slovenjebistriško učiteljsko društvo** zboruje dne 9. oktobra 1926 ob 10. uri v dekliski šoli Slov. Bistrica. Poleg običajnega vzporeda pride na razgovor tudi novi učni načrt v zvezi z razdelitvijo učnih ur. Ker so v okraju najrazličnejše kategorije šol, prosim, da se na snov pripravite. Poročilo o pokr. skupščini v Celju poda tov. Planer, ono iz Beograda pa tov. Šamprl. Ker je v okraju imenovanih precej novih tovarišev (ic), jih v imenu organizacije najpristrajne vabim, da se udeležijo zborovanja in obenem pristopijo k društvu; zadevne priglasnice dobite pri svojih upraviteljih. — **Predsednik.**

— **Učiteljsko društvo za mesto Ptuj** in ptujski šolski okraj zboruje dne 2. oktobra točno ob 10. uri v Mladiki s sledečim sporedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Slučajnosti, želje in predlogi. Ob 11. uri se udeležijo korporativno otvoritve sadne razstave. Iz tega vzroka odpade tokrat predavanje. Šolske upravitelje prosim, da naznajo vsem članom zborovanje ter vabijo ostalo učiteljstvo k vstopu v društvo. — **Predsednik.**

— **Kranjsko učiteljsko društvo** zboruje dne 4. oktobra v kranjskem Narodnem Domu po spremenjenem dnevnem redu, ker ob 8. uri predava g. nadzornik celokupnemu učiteljstvu o »novem učnem načrtu«. — **Predsednik.**

— **Celjsko učiteljsko društvo** zboruje v soboto dne 9. oktobra t. l. v mestni osnovni šoli v Celju z začetkom ob 9. uri. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Stanovske in šolske zadeve. 4. Poročilo delegatov o pokrajinski in državni skupščini. 5. Udeleževanje učiteljice na kmetskih, poroča ga. Mira Janković. 6. Vprašalna skrinjica, slučajnosti. V okraj novo došli tovariši in tovarišice se vabijo k pristopu. N. B.: Ob 8. uri pred zborovanjem odborova seja v zbornici.

— **Učiteljsko društvo za kočevski okraj** zboruje v soboto dne 9. oktobra t. l. v Kočevju točno ob 10. uri v prostorih tamošnje osnovne šole s sledečim dnevnim redom: 1. Predsednikovo poročilo in dopisi. 2. Predavanje: »Sistem pouka o higijeni v osnovni šoli«, predava dr. med. Fed. Mikič. 3. Poročilo o pokrajinski in državni skupščini. 4. Volitev pregledovalcev računov. 5. Slučajnosti (krožki, članarina).

— **Dolnjelendavsko učiteljsko društvo** zboruje v soboto, dne 2. oktobra ob 10. uri v Črenšovcih. Dnevni red bo naznačen pred zborovanjem. Ker se bodo obravnavale važne stanovske zadeve, je zborovanje obvezno. Pridite torej točno vsil!

— **Kamniško učiteljsko društvo** zboruje v ponedeljek dne 11. oktobra 1926 ob 10. uri v šolskem posloppu v Kamniku. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Poročilo o pokrajinski skupščini v Celju, poroča tov. Arrigler. 3. Poročilo o državni skupščini v Beogradu, poroča tov. Rakovec. 4. Slučajnosti. Udeležba obvezna!

Poročila:

— **Učiteljsko društvo za mesto Ptuj** in ptuj. šol. okraj je zborovalo 11. oktobra v Ptuj. Nazvočih je bilo 89 članov.

Po otvoritvenem pozdravu tov. predsednika

Pravkar izšlo!

NOVO!

Pravkar izšlo!

A. Novak: RISANJE

s podrobnim učnim načrtom in navodilom za prvih osem šolskih let.

Delo obsega v posebnih ovitkih predloge za I.—II., posebej za III., za IV., V., za VI.—VIII., posebej perspektivo za VI.—VIII. in naposled geometrijsko risanje za VI.—VIII. šolsko leto. Na čelu predlogam je drobna 52 strani broječa knjižica s potrebnimi navodili in podrobnim učnim načrtom za vsa leta osnovne šole. — Cena v močni lepenki opremljeni zbirki z okusnim zunanjim napisom znaša Din 500—

Novakovo »Risanje« je odobreno od prosv. odd. za Slovenijo ter je neobhodno potrebno učilo za vsako osnovno in meščansko šolo. Da se omogoči nakup znamenitega dela, je založništvo pripravljeno dovoliti učiteljstvu plačevanje v 2—4 zaporednih mesečnih obrokih.

Naročila sprejema KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI, Franciškanska ul. 6.

se je prečital in odobril zapisnik zadnjega zborovanja.

Dopisi. Med došlimi dopisi je bil važen oni, ki poziva nameščence, da izstopijo iz vseh društev, kot odgovor na redukcijo doklad. Društvo je zavzelo napram temu pozivu svoje stališče ter je sprejelo resolucijo, objavljeno v 6. števil. Učit. Tovarisa z dne 16. septembra t. l. z vsemi glasovi — proti je bil le en tovariš.

Poročila. O pokrajinski in drž. skupščini sta poročala tov. Peček in Sestan. Pri razpravi je prišlo do precej ostrih besed. Za zaupnico delegatom je glasovala večina tovarišev in tovarišic.

Tov. Čuček je izstopil povodom svoje vstopne govorice iz tukajšnjega društva ter se je pismeno poslovil od učiteljstva. Odnosnica, katero mu je učiteljstvo hotelo prirediti, je radi njegove bolezni izostala.

Mesto njega se je volil v odbor tov. Kerbler, mesto podpredsednika pa je prevzel tov. Čokl.

Prihodnje zborovanje se je določilo za prvo soboto v oktobru.

PREDNAZNANILO!

VELESPOŠTOVANEMU SLOVENSKE MU UČITELJSTVU SI DOVOLIM NAZNANITI, DA IZIDEJO V KRAJEM ČASU TRI MOJE KNJIGE O DEŠKIH ROČNIH DELIH V SLOVENSKEM PREVDU, KIGAJE OSKRBE L. LAJOVIC ALBIN, RAVNATELJ MEŠČANSKE ŠOLE V TRŽIČU. DELO SE JE RADI PROMETNIH TEŽKOČ MALO ZAKASNILO, ZA KAR PROSIM OPROŠČENJA. VSE TRI KNJIGE OBSEGAJO POLEG BESEDILA OKOLI 4.000 SLIK IN SO IZVRSTEN PRIPOMOČEK ZA POUK

NE SAMO DEŠKIH ROČNIH DEL, TEMVEČ TUDI RISANJA, GEOMETRIJE IN ZEMLJEPISJA.

CENA BO PRIMERNO NIZKA, TAKO DA SI DELO LAHKO VSAKDO NABAVI. NAROČILA SPREJEMATA ŽE SEDA J PN. TISKARNA „SAVA“ V KRANJU IN G. RAVNATELJ LAJOVIC ALBIN V TRŽIČU. — PRIČAKUJOČ OBILNIH NAROČIL SE PRIPOROČA

F. J. BUČEK
KNJIGOTRŽEC IN ZALOŽNIK KNJIG V PROSTJEJEVU NA MORAVSKEM.

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS daje informacije o vseh, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS daje informacije o vseh, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS daje informacije o vseh, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS daje informacije o vseh, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov

NAJCENEJŠA ZEMLJEPISNA KNJIGA ZA OSNOVNE ŠOLE!

ZEMLJEPIS JUGOSLAVIJE

I. DEL

SLOVENSKO OZEMLJE

SESTAVILA

PAVEL PLESNIČAR

IN RADO GRUM LEPO VEZANA KNJIGA VSEBUJE POLEG 24 POKRAJINSKIH SLIK DESET MOJSTRSKO IZDELANIH ZEMLJEVIDOV SLOVENSKEGA OZEMLJA. RABA DRUGIH, VČASIH PRAV DRAGIH ROČNIH ZEMLJEVIDOV POPOLNOMA NEPO TREBNA. CENA VEZANI KNJIGI 22. DIN

NAROČILA SPREJEMA KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—

UPRAVA ZVONČKA

ima več vezanih in nevezanih letnikov na prodaj in sicer boljše vezane à 60.— Din, navadno vezane à 45.— Din in nevezane à 30.— Din. Dalje ima nešteto posameznih števil vseh letnikov à 3.— Din komad na razpolago.

SLOVENSKA ŠOLSKA MATICA.

Poverjenike Slov. Šol. Mat. vlijudno naprošam, da mi določijo sigurno do 15. oktobra sezname članov svojega poverjenišva in nanje pripadajoče zneske. — Pavel Plesničar, blagajnik Slov. Šol. Mat. v Ljubljani.

MIZARSKO ORODJE,

kompletno po 40 komadov ali posamezno, je na prodaj. Je neobhodno potrebno za rokotvorni pouk. Poizve se v upravi UJU Ljubljana.

Noben ljubitelj in pospeševatelj lepega mladinskega petja ne sme biti brez najnovejših Pregljevih pesmaric NAGELJČKI.

Prva zbirka — za srednjo stopnjo osnovnih šol — vsebuje 66 ponajveč narodnih pesmi (18 eno-, ostalih 48 lažjih dvoglasnih), 49 strani, cena Din 20.—

Druga zbirka — za višjo stopnjo osnovnih šol, ka-

kor tudi za meščanske šole in za nižje razrede srednjih šol — vsebuje 61 tudi največ narodnih pesmi (49 dvoglasnih in 12 lažjih troglasnih), 73 strani, cena Din 26.— V zalogi je še tudi lani izšla zbirka: 30 trogl. mladinskih zborov. Cena 20 Din.

Naročila je nasloviti na Cirila Pregelja, učitelja v Celju (samozaložba).

NOVI UČNI NAČRT ZA OSNOVNE ŠOLE

zahteva, da se vrši domoznanski in zemljepisni pouk po sreskih okrožjih. Opozarjamo zato na zemljevid, ki obsega kamniški okraj, nekaj kranjskega okraja in ljubljanske oko-

lice. Tovariši in tovarišice! Segajte pridno po njem. S tem koristite tudi Učiteljskemu konviktu, ki je zemljevid založil.

NOV ROČNI ZEMLJEVID SLOVENIJE

izide v založbi Učit. doma začetkom oktobra, ker je Pirc-Dimnikova izdaja docela pošla. Cena mu bode precej nižja od sedanjega. Prednaročila sprejema že sedaj U. D. v Mariboru.

SKOBEJNIKI

za obdelovanje lesa, v najboljšem stanju, pravni za rokotvorni pouk, so po nizki ceni na prodaj. Oglase na upravo UJU Ljubljana.

KNJIGOVEŠKE POTREBŠČINE

VSEH VRST IMA STALNO V ZALOGI

„ŠAGRIN“

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 6.

Pelikan

ZA OGA BARV, TUŠEV IN RADIRK
POVSOD NA ZALOGI — TISKOVINE NA ZAHTEVO
GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Tovariši!

Širite naš tisk

Tovarišice!

in
priporočajte mladini, staršem in knjižnicam sledeče knjige:

Mladinske knjige.

Anatole le Braz-F. B.: Islandska velika noč in druge povesti. Vez. Din 24.—
Baukart: Marko Senjanin, slovenski Robinson. Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—
Dimnik: Kralj Peter I. Vez. Din 18.—
Dimnik: Kralj Aleksander I. Vez. Din 30.—
Erjavec Fran: Afriške narodne pripovedke. Vez. Din 20.—
Erjavec: Kitajske narodne pripovedke. Vez. Din 20.—
Erjavec: Srbske narodne pripovedke. Vez. Din 22.—
Erjavec-Flere: Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 40.—
Erjavec-Flere: Fran Levstik, izbrani spisi za mladino. Broš. Din 18.—, vez. Din 26.—
Erjavec-Flere: Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino. Vezano Din 36.—
Erjavec-Flere: Josip Stritar, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 46.—
Erjavec-Flere: Simon Jenko, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 28.—
Erjavec-Flere: A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino. Vezano Din 40.—
Erjavec-Flere: J. Kersnik, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 46.—
Erjavec-Flere: Starejše pesnice in pisateljice. Vez. 80.—
Ewald-Holeček: Mati narava pripoveduje. Vez. Din 26.—
Ewald-Holeček: Tiho jezero in druge povesti. Vez. Din 26.—
Flere: Babica pripoveduje. Vez. Din 10.—
Flere: Slike iz živatstva. Din 24.—
Flere: Pripovedne slovenske narodne pesmi. Vez. Din 24.—
Gangl: Zbrani spisi. II., V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.— (Ostali zvezki so v II. natisu.)
Gaspari T. in Košir P.: Sijaj, sijaj, solncece! (Zbirka koroških popevk.) Din 8.—
Karafiat-Dr. Bradac: Kresničice. Cena trdo vezani knjigi Din 18.—
Komanova Manica: Narodne pravljice in legende. Din 16.—
Korban: Vitomilova železnica. Vez. Din 14.—
Kosm: Ej prijateljčki. Vez. Din 14.—
Krasnohorska-Podkrajšek: Pripovedka o vetru. Vez. Din 20.—

Lah: Češke pravljice. Vez. Din 12.—
Meško: Našim malim. Vez. Din 15.—
Mišjakov Julček: Zbrani spisi. VI. zvezek. (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. Din 10.—
Möderndorfer Vinko: Narodne pripovedke iz Mežiške doline. Elegantno vezana Din 24.—
Račić B.: Belokranjske otroške pesmi. Vez. Din 8.—
Rapč: Mladini. II., III., IV., V., VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zvezek Din 12.—, VIII. zvezek Din 15.—
Rapč: Tisoč in ena noč. Vez. Din 28.—
Ribčić: Vsem dobrim. Vez. Din 10.—
V. Riha-Karel Pribil: Povest o svatbi Kralja Jana. Vez. Din 16.—
Robida: Da ste mi zdravi, dragi otroci. Broš. Din 3.—
Šilih: Nekoč je bilo jezero. Vez. Din 24.—
Tille-Přibil: V kraljestvu sanj. Broš. Din 6.—
Trošt: Moja setev. I. in II. à Din 10.—
Zbašnjik: Drobne pesmi. Vez. Din 8.—
Waštetova: Mejaši, povest iz davnih dni. Vez. Din 24.—

Leposlovne knjige.

Carli: Zadnji dnevi v Ogleju. Vez. Din 28.—, broš. Din 22.—
Gangl: Beli rojaki. Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—
Gangl: Moje obzorje. Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—
Golar Florijan: Kmečke povesti. Cena Din 26.—
Golar Cvetko: Pastirjeva nevesta. Cena Din 22.—
Jelenc: 1914—1918, spomini jugoslovenskega dobrovoljca. Vez. Din 26.—
Matičič: Na krvavih poljanah. Vez. Din 36.—
Matičič: V robstvu. Vez. Din 40.—
Pavlič Rado: Ljubezen in sovraštvo. V platno vez. Din 60.—
Pugelj Milan: Zakonci. Drugi natis. Vez. Din 24.—
Rabindranat Tagore-Gradnik: Gitandžali. Trdo vez. Din 24.—, v platno vez. Din 28.—
Rapč: Tisoč in ena noč. I. zv. vez. Din 46.—, II. zv. vez. Din 50.—
Zorec Ivan: Pomenki. Din 10.—

Dramatika.

Beneli Sem-Gradnik: Okrutna šala. Broš. Din 24.—
Gangl: Dolina solz. Broš. Din 6.—, vez. Din 8.—
Gangl: Sifinga. Vez. Din 12.—
Gangl: Sin. Drugi natis. Vez. Din 22.—
Kosem Zv.: Morje. Din 12.—
Maeterlinck-Bernot: Modra ptica. Broš. Din 12.—
Vidic: Ave Patria! Broš. Din 8.—

Poučne in znanstvene knjige.

Bele Ivo: Sadjarstvo. Din 64.—
Bučar: Slovenski metuljar. Broš. Din 12.—
Kabaj M.: Cerkljsko jezero in njega okolica. Vez. Din 50.—
Kunaver: Na planine! Vez. Din 28.—
Kunaver: Kraški svet in njega pojavi. Vez. Din 38.—
Mencej: Kratka srbska gramatika in čitanka. Broš. Din 5.—
Ramovš Fran: Historična gramatika slovenskega jezika. Broš. Din 260.—
Rus dr. m.: Prva pomoč. Broš. Din 32.—, vez. Din 36.—
Veber: Etika. Din 100.—

Šolski oder.

Gregorič-Stepančičeva: Otroški oder. (Za otroške vrste, zabavišča in nižjo stopnjo osn. šol.) Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—
Korban J.: Povodni mož, igrice za mladino. Fr. L.: Božična pravljica, otroška igra v treh slikah. Obe v I. zvezku. Din 6.—
Glasbeni del k I. zvezku »Sol. odra« Din 4.—
Lah dr. L.: Miklavž prihaja. Trije prizori. Cena Din 6.—. Glasbeni del posebe Din 4.—
Tiran E.: Čudežne gosli. Pripovedka s pesmimi in petjem v 3 dejanjih. Uglasbil C. Pregelj. Medved: Vino ali voda, Dramatičen nastop. Obe v 2. zvezku. Cena Din 6.—
Ferdo Juvanec: Zbirka glasbenih in pevskih prizorov. Prvi snopič: Oba junaka. Drugi snopič: Pri čevljarju. Cena snopiču Din 4.—

Pesmarice in muzikalije.

Adamič: Mladinske pesmi, enoglasni zbori in samospeli s spremljevanjem klavirja. Din 40.—
Marolt: »Bože pravde« in »Lepa naša domovina«. Din 1.50.
Marolt: Narodne himne in druge domorodne pesmi. Din 3.—
Žirovnik: Narodne pesmi. I., II. in III. zvezek à Din 3.—

Druge knjige

Stalež (imenik) šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923. Broš. Din 10.—
Fink: Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji. I. zvezek (od prevrata do konca I. 1920) broš. Din 5.—, II. zvezek (za I. 1921) broš. Din 7.—, III. zvezek (za I. 1922) broš. Din 8.—, IV. zvezek broš. Din 14.—, V. zvezek broš. Din 32.—
Wester: Pravila o nižjem in višjem teč. izpitu. Din 5.—
Wester: Pravila o izpitih na meščanskih šolah. Din 2.—

Slike.

Sič: I. Kmečka soba na Gorenjskem. II. Kmečka hiša na Gorenjskem. Velikost 30.3 × 90.5 cm. Slika à Din 30.—
Stenske table k Widrovi Prvi čitanki. Table imajo na obeh straneh nalepljeno čtivo. 13 tabel. Cena Din 220.—
Šaša Santel: Serija razglednic Stara Ljubljana. Din 10.—

Galerija naših mož.

1. Trubar	9. Aškerc
2. Vodnik	10. Tavčar
3. Slomšek	11. Levce
4. Prešeren	12. Erjavec
5. Levstik	13. Jenko
6. Stritar	14. Cankar
7. Jurčič	15. Gangl
8. Gregorič	16. Parma

61.5 × 47.5 cm. Slika à Din 10.—

Vse gorenje knjige, tudi knjige drugih založb, se dobivajo

v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Franciška ulica 6.